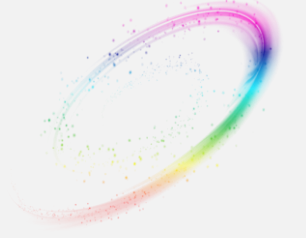
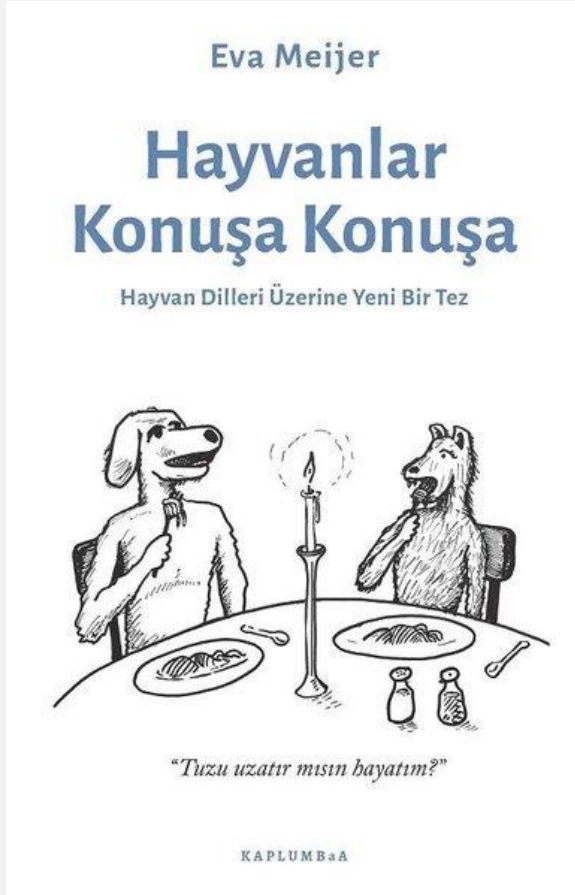

HAYVANLAR KONUŞA KONUŞA- EVA MIJER

Meijer, “dil sadece ayrıştırıcı değildir; aynı zamanda farklı dünyalar arasında köprü vazifesi de görebilir” diyor. İnsanın gidecek çok yolu var. Henüz kendi arasında ayrıştırıcılıktan kurtulamadı. Belki de ortak yaşam alanındaki diğer canlılarla köprü kurmaya başlarsa ya da diğer canlıların çabalarını farkedebilirse çok özlediğimiz barış gelebilir mi?

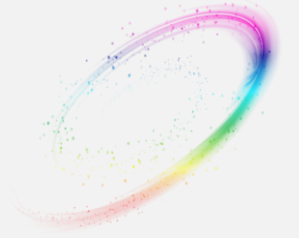

Bugünlerde heyecanla okuduğum kitaplardan biri oldu. Dil, iletişim ve hayvanlara yönelik yeni bir bakış açısı kazanmam anlamında çok değerli bir okumaydı.

Dilin sadece insana ait bir araç olmadığını, kelimelerin dışında da bir dilin olduğunu yeterki siz bu sesleri duymaya niyetli olun; yaşamın çeşitliliğine ve renkliliğine yelken açmış olacaksınız.

Yazar bir çok farklı ülkeden bilim insanlarının araştırmalarına da yer vermiş. Hayvanların kendi dilleri olduğu kadar sosyal yaşamın içinde kendi değer ve normlarının olduğu üzerine yapılan saha çalışmalarından örnekler vermiş. 20.yy'dan itibaren hayvanlara sadece biyolojik varlık olmanın dışından ortak yaşam alanını paylaştığımız canlılar olarak bakılmaya başlanmış. Bu ne demektir; artık hayvanlar da sosyal, davranışsal, tarihsel ve psikolojik açıdan değerlendirilmekte ve gözlemlenmektedir.

Bu gelişme, ortak yaşam alanını paylaştığımız dostlarımızla ilgili daha çok şey öğrenmemizi sağlamaya başlamış. Fillerin küçümsenemeyecek zekalarının olduğunu, sığırcıkların etraftaki sesleri taklit etme yeteneklerini, fillerin ölen fil yakınlarını yaprak ve toprakla örtüp yıllarca ölen fil arkadaşlarını bıraktıkları yerde ziyaret ettiklerini, kargaların muhteşem hafızalarını, yunusların birbirlerini adıyla çağırdıklarını, ala geyiklerin etraflarındaki olaylara göre seslerin ayarladıklarını ve bir çeşit haberleşme aracı olarak kullandıklarını, yarasaların sevgililerine şarkı söylediğini, şempazelerin 66 ses çıkarttığını ve 88 işaret kullandığını öğrenmek ilginç ve düşündürücü.

Kitaptan küçük bir alıntı:

*“Uzun zaman sadece insanların karşındakinin kim olduğuna bakmadan ya da karşılığını beklemeden yardım etmek anlamında bir genelleştirilmiş **karşılıklılık ilkesini** uyguladıkları düşünüldü. Ancak, tutsak şempazeler üstünde yapılan araştırmalarda onların da defalarca hiçbir karşılık beklemeden insanlara yardım ettiği görüldü; bir deneyde şempazelerden biri insanlara onların uzanamayacağı mesafede bulunan sopayı alıp insanlara uzattı ve şempazeler türdeşlerine kendilerine bir ödül verilmeyecek olsa da (kafesin kapısını açmak gibi) yardım etti. Sıçanlar da tanımadıklarına yardım ediyor ve kendilerine bir zamanlar tanımadıkları biri yardım ettiyse aynı davranışı daha çabuk gösteriyor. Bu davranışlarla ilgili ne yazık ki yeterince araştırma yok, bu araştırmalarda tutsakolan hayvanlar bize hayvanlarda var olan ahlakın düşündüğümüzden çok daha fazlası olduğunu gösteriyor. (Meijer 2017:141)”*

Bu yüzden daha çok hayvanları izlemeye ve onlarla vakit geçirmeye ihtiyacımız var. Kitap, hayvanlarla deneyimlerimiz ve edindiğimiz bilgilerle bizi felsefi ve hukuksal boyutta yeni tartışmalara davet ediyor. Adalet sadece insan için mi? Hayvanlar için adalet? Bizim sınırlarımız olduğu kadar onların da sınırları yok mu? Bildiklerimizin sınırlarının dışına çıkmaya ihtiyacımız var.

Ayrıca hayvanlarla etkileşim içinde olmanın güçlü terapötik etkisinin ne kadar anlamlı olduğunu psikoloji alanında hizmet veren bir kişi olarak bu kitapla birlikte bir kere daha teyit etmiş oldum.

Aylin ÇEVİK
Danışman Psikolog & Eğitim Uzmanı
Öğretim Görevlisi